

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
 Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
 minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A gazdálkodás vezetése mint tantárgy.

Pajor Tomás csendőrhadnagytól.

Lapunk hasábjain megjelennek időközönként olyan cikkek is, a melyek tulajdonképen még csak tervekkel, eszmékkel foglalkoznak s a melyek megvalósításával a cikk írója valami előnyös vagy hasznos dolgot vél biztosíthatónak legénységünk részére. Ilyen eszmét kívánok én is jelen dolgozatomban ismertetni azzal — a véleményem szerinti méltányos célzattal, — hogy megvalósítása hasznos és nemes előnyöket biztosíthatna legénységünk részére.

Legénységünk anyagi jóléte a helyes közzgazdálkodáson alapszik. A hol a gazdálkodást szakkerüen kezelik, ott a legénység befizetett pénze után nemcsak rendes és bőséges táplálkozást élvez, de pénze és fáradaiga után szép hasznot is húz az osztalékok révén. Legénységünknek tulajdonképen csak a gazdálkodás révén van alkalma pénzét és fáradságát gyümölcsöztetni.

Utasításokban, parancsokban el van rendelve a közzgazdálkodások észszerü vezetése, mint a csendőrlegénység anyagi jólétének biztosítéka és alapja, s hogy mindennek daczára helyes, haszonnal járó gazdálkodás csak kevés őrsünkön van, az nem az utasítások és parancsok be nem tartásán mulik, hanem azon, hogy legénységünk nem tud szakkerüen gazdálkodni, mert nem tanulta s a mit épen tanult, az talán néhol elegendő a legelemibb házi szükséglet fedezésére, de nem elég annak a céltnak az elérésére, a mire pedig az utasítás kifejezetten utal, hogy tudniillik mintául és követendő például szolgáljon a gazdálkodás a lakosságnak.

Az utasítás eme kifejezett céljtnak megvalósítására vonatkozólag kívánok egyet s mást elmondani.

A cél az volna tehát, hogy a csendőrségi őrsökön a gazdálkodás, jobban mondvá az észszerü kertművelés és állattenyésztés olyan foková fejlesztessék és állandósítsassék, hogy az a lakosságnak követendő például szolgáljon. Hogy ezen cél teljes mérvben elérhető és megvalósítható legyen, szükséges volna a legénységi kiképzés tantervébe felvenni a helyes és ezélszerű gazdálkodás tanítását. E végből eszukaéges volna az őrsök viszonyaival arányban álló gazdálkodásokat ismerő s azokat tanítani tudó oktatók kiképzése és biztosítása. Ez a

mai tuzoltói szakképzés mintájára valamelyik gazdaság főiskolán, azt hiszem nem nagy költséggel, megvalósítható lenne.

A második főkéllék a megfelelő kísérleti telep biztosítása volna a mintaszerű kisgazdálkodások gyakorlati ismertetéséhez. Ennek a területnek a biztosítása bizonyosan pénzkiadással járna, de a cél nemes és messze kiható áldásos eredményeit tekintve, a befektetett pénz nem veszne kárba.

Ezen a kísérleti telepen, a melyen a gazdálkodás minden szükségése ága helyet kapna, a következő tanulmányi gazdaságok volnának üzembe veendőek:

Konyhakertészet. Az őrsök rendes napi szükségletének termelése, ezeufelül a finomabb, de fölöttébb hasznos termények, mint gomba, spárga, szamóca stb. előállítása, mely termények egyrészt a közétkezés javítására s változatos voltára lennének jó hatással, de másrészt nagy keresettségükre való tekintettel jutányosan volnának értékesíthetők. A konyhakertészettel kapcsolatosan tanulmány tárgyát képezné a talajművelés, trágyázás, melegágyak létesítése, veteményezőhelyek céltudatos megválasztása, cserélése, kihasználása, továbbá csiriztatás, palántanevelés és gondozás, kiültetés, gyomlálás, kapálás, féregirtás, öntözés, végül a vetemények téli elrakása, gondozása stb.

Gyümölcskertészet. A magonczfácskák magról való tenyésztése, nevelése, a mensesítés (oltás és szemzés) gyakorlati ismertetése, oltványok előállítása, iskolai tenyészete, kiültetési módja, értékesítése. A termő gyümölcsfák gondozása: gyökér, törzs és korona karbantartása, permetezés, féregirtás stb. A gyümölcskertészettel kapcsolatosan a szőlészeti ismeretek elsajátítása, különös tekintettel a csemegeszőlőtenyésztésre.

Ugyancsak a gyümölcskertészettel vonatkozásban a hasznos madárvédelem ismertetése, mesterséges fészek-odvak alkalmazása, a hasznos madarak téli etetése.

Virágkertészet. Kerttervezések, virágos ágyak létesítése, kirajzolása. Virágzó növények, diszfák és cserjék ismertetése. Nyári és évelő virágok, végül a rózsakertészet teljes ismertetése.

Méhészet. A méhek kaptárban nevelése, gondozása, szaporítása. Méhlegelők mesterséges létesítése, méhesépítés, kaptárkészítés s egyáltalán a méhészettel kap-

Elő magyar vill. erő berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocska és a szabadalmazott Rákóczi tárogató felalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyári Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

osátsári és királyi udvari szállító, a os. és kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocska és a szabadalmazott Rákóczi tárogató felalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyári Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkátréseket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközölteknak. Argyazák minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvó hangszerek gyára.**

csalatos ismereteknek a legszükségesebb mértékig való tanítása.

Selyemtenyészet. A selyembogár tenyésztésének és jövedelmező, hasznos voltának ismerete annyira, hogy a csendőr a lakosságnak szakszerű tájékoztatást és ismereteket képes legyen adni a szederfák ültetését az ős körletheben szorgalmazni és ajánlani tudja.

Ugyanily mérvben való ismertetése a hasznos gyógynövényeknek, hogy ezen ismerete révén a csendőr az öreg, nehéz munkát nem bíró embereknek és gyermekeknek tanácsot és utbaigazítást adhasson tisztességes munkakörre.

A czélszerű sejtés-, baromfi-, husnyul- sbt. tenyésztésre vonatkozó ismereteknek, a mennyire lehetséges, gyakorlati módon való elsajátítása.

Végül a kerti termények jelentőségének ismertetése a táplálkozásban, melyik milyen hatással van a szervezetre; továbbá oly újdonságok és találmányok ismertetése, a melyek a külszolgálatban álló csendőr étkezését és ellátását könnyíthetik és javíthatják. Így például ez idő szerint a Maggi-féle leves- és kávékonzervek; a thermostedenyek a hideg vagy meleg folyékony táplálék megőrzésére stb., stb.

*

Ezek volnának nézetem szerint a szükséges tanítani való tárgyak, a mit tanterv formájában a legénységi kiképzés keretében talán nem volna nehéz megvalósítani. Magától értetődik, hogy a kísérleti telep teljes megművelése és gondozása a kiképzés alatt álló legénységre háramlana. Hetenkint 1—2 órai elméleti és gyakorlati kertészeti és gazdasági ismertetés elegendő volna a kertészkedő kedv felébresztésére s szabad időben is akadna vállalkozó a kertészkedésre. Az oktató módját találna a nemes versengés felkeltésére, ha elismerést, jutalmat eszközölne ki a magukat kitüntető emberek számára. De ettől eltekintve, legénységünk szorgalommal fog a kertészeti ismeretek elsajátítására törekedni, ha feltárjuk előtte azon előnyöket, a melyekre a kisgazdái tudnivalók gyakorlati elsajátítása révén biztosan számíthat.

Lássuk tehát, milyen előnye és haszna volna annak, ha legénységünk képzett gazdálkodó volna.

Elő haszna a szolgálat érdekére vonatkoznék. Ama bizonyos érintkezési pont, a mely a csendőr és a földművelő, gazdálkodó nép között eddig nem tudott általánosá válni: az értelmesen gazdálkodó csendőrök révén megoldást nyerne. A szakértelemmel bíró, gazdálkodó, kertészkedő csendőrt minden jóra való földművelő, gazdálkodó ember felkeresné tanácsért, utbaigazításért. Ez a körülmény a csendőr egyik legfontosabb érdekét, a helyi és személyi ismeret megszerzését vonná magán. A csendőr ily uton valóságos értelmi központja

volna a kisgazdáknak s meg tudná ismerni könnyű szerezettel teljesen az örskörletét.

A gazdálkodás, kertészkedés nemesítő foglalkozás volna legénységünknek. Elvonná sok léha és haszontalan időtöltéstől. Megtanítaná értékelnit tudni a munka áldásos gyümölcsét; rászoktatná a takarékosagra, a gondolkodásra, leleményességre s bizonyos fokban gazdasági és kereskedelmi tapasztalatok szerzése is járna vele.

A takarékoság, a munka hasznának felismerése sokkal több csendőrt tartana meg a testület részére s ennek folyománya volna, hogy a szolgálati buzgóság nagyobb lendületet, a testületi szellem és együvértartás egészséges gyarapodást nyerne általa. Az a bizonyos, a lakosságnak állandó jó példa pedig így jelentene teljes sikert; mert az ilyen gazdálkodásnak kulturális kihatása volna s a csendőrök révén az országban a szakértő s tanulni vágyó kisgazdák száma szaporodna. A csendőrök tanácsa, utmutatása révén sok parlagon álló terület válna jövedelmezővé igen csekély befektetéssel. Hiszen a méhészet, vagy mondjuk a selyembogártenyésztéshez szükséges szederfa ültetése vagy a legsilányabb helyen a gyógynövény, mint pl. a csalán, kakukfű, szagos menta stb., stb. gyűjtése és szárítása igen csekély munkával szép jövedelmet hajt a lakosságnak.

S milyen más képe volna hazánk közbiztonságának, ha a lakosság idővel nem panaszkodni, vádaskodni járna a laktanyákba, hanem jó tanácsért, magvakért, palántáért s nemes gyümölcsfaoltványokért.

De ezzel még nincs vége ama előnyök felsorolásának, a melyekre a csendőrnek kilátásai lehetnek. Mikor a csendőr évek nehéz munkája után a jól megérdemelt nyugdíjba megy s szorgalmával egy tekintélyes kis tőkét is vallhat magának, nem fog rászorulni arra, hogy igényjogosultsága révén állami szolgálatba lépjen s tekintélyes csendőri életét holmi irodaszolgai vagy portási állással váltsa fel, hanem hazamegy, földet vesz, vagy ha van, berendezkedik modern alapon, úgy, a mint azt az örsön éveken át begyakorolta. Jártassága, szakértelme előre biztosítja a megélhetést s fáradságának gyümölcsét.

Független, önálló, értelmes kisgazdákat nevelne ilyen módon a csendőrség az államnak. Az ilyen emberek bizonyára hálásan gondolnának vissza mindenkor a csendőrségre; az intézmény neve és jó híre ezek révén válna igazában nagygyá és becsültté.

*

Ez volt az eszme, melyet megpendíteni kívántam; hogy életrevaló-e, megvalósítható-e, döntsék el azok, a kik testületünk érdekeit szívükön viselik.

A legjobb órák,

legszolidabb ékszerék, egyszerűtől a legdrágábbig, egy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett. Arjegyzék ingyen!

ÉRDEKES- NYOMOZÁSOK.

A kisértet.

Irta: Rák.

1891. év augusztus havának egyik napján T. J. megyeri kömüves azzal a jelentéssel jött a megyeri lak-tanyába, hogy egy a község közelében lévő esür falának javítása közben a fal mellett száraz galylyal letakart, barna papirosba csavart csesemőbullát talált.

Őrsparancsnokom távollétében — mint annak helyet-tese — az esetet azonnal bejelentettem a helyben szé-kelő járásbírósnak, mire a bizottság — melyhez én és K. J. csendőrtársam felszorolva csatlakoztunk — azonnal a helyszínére kiszállt.

A mint már jeleztem, a fal mellett, száraz galylyak alatt feküdt a papirba tekert meztelen, de még egészen friss hullája egy nőnemű ujszülöttnek. A tényálladéki jegyzőkönyv felvétele után a csesemőt a bíróság a megyeri halottuskamrába szállította, a hol azt az orvosok felboncolták. A boncolás eredménye szerint a gyermek mintegy két nappal azelőtt jöhetett élve a világra s kézzel való megfojtás után lelte hálóját. A hulla nyakán ugyanis kéken aláfuttatott foltok látszottak, a melyek kézujjaktól eredtek. Az orvosi lelet felvétele után a csesemőt eltemették s ezzel a bizottság befejezte működését; a tettes kinyomozása az őrs feladata volt. A feladat azonban nem volt könnyű. Ellenkezőleg nehéz volt, mert biányzott a legcsekélyebb adat egy sikeres nyomozás bevezetéséhez. A községi előjáróság tanács-talanul rázogatta — különben böcs — fejét s a köz-ség babája tisztára meg volt rökönyödve olyan ujdonság hallatára, a melyről még ő sem tudott. Szóval egyikük sem volt abban a helyzetben, hogy a tettes személyére vonatkozólag csak a legkisebb felvilágosítást is ad-hatták volna. Ugyanigy jártam a bizalmi egyénekkel is, mert daczára annak, hogy látható igyekezetet tanusítottak a homályra egy kis világosságot vetni, minden pulhatolásom meddőnek bizonyult.

A töhhség nézete az volt, hogy a csesemő nem is Megyerről, hanem valamilyen idegen községből való. Elfogadható lett volna ez a nézet, hogyha nem vettem volna figyelembe azon körülményt, hogy a legközelebbi helység jó kétóra járányira esik Megyertől, akkori erő-feszítésre pedig alig képes egy — a szülés által amúgy is tulajdonul elgyengült — nő.

Anélkül tehát, hogy a titokzatos ügyben csak egy nyomnyit is haladtam volna, bevonultam őrszemre s az esetet az időközben szolgálatból bevonult őrsparancs-nokomnak megjelenttem. Őrsparancsnokom azon a nézetben volt, hogy a tettes csakis Megyeron tartózkod-hatik s hogy a nyomozást ez okból a Jegerlyesben folytatni kell, nehogy az eset a lakosságnál feloldásba

menjen. Tovább nyomoztunk tehát; kiterjesztettük a nyomozást a szomszéd községekre is; sajnos, eredmény nélkül.

Egy alkalommal, midőn ismét ebben az ügyben nyo-moztunk, a község lelkésze félrehitt és titoktartás fejé-ben közölte velem, hogy a megyeri temetőben újabb idők óta kísértet jár s hogy ott nincs minden rendén.

Kérdésemre előadta, hogy gazdasszonya hálószobája ablakából már több ízben látott egy fehérlapelű bur-kolt alakot úgy éjszéltaiban a temetőbe sompolyogni, a mely a temető azon részén, a hol a keresztleetlen gyer-mekek vannak eltemetve, a sírok egyikén imádkozott. Mint a derűs égből lecsapó villám, úgy hatott rám a közlés. Kérésomre a lelkész előhivta gazdasszonyát, a ki azonnal meg is jelent s kérdéseimre előadta, hogy ezek a temetőlátogatások tizennégy nappal ezelőtt vették kez-düket s hetenkint kétszer, szerdán és szombaton ismét-lődnek. A gazdasszony kijelentette, hogy kísértetekben nem hisz s szerinte csak hus és vérből való ember lehet az, a ki a kísértet szerepét játssza. Arra azonban, hogy férfi vagy nő-e az illető, nem adhatott határozott választ. Az állítólagos kísértet — miután a temető ajtaja éjszakánként le volt lakatolva — nündig a temető há-tulsó alacsony s a földekhez közel eső falán ment be és távozott el onnét.

Hálás köszönetet mondtunk a felvilágosításért úgy a lelkésznek, mint házvezetőnőjének s miután szigorú titoktartásukról biztosítottak, eltávoztunk a paplakról.

Szerdai nap lévén, elhatároztuk, hogy megkíséréljük a hallottakat felhasználni. Minden feltűnést kerülendők, elhagytuk a községet s a legközelebbi község felé vettük utunkat. Rövid vándorlás után azonban — miután idő-közben ránk is esteledett — letelepedtünk az ut szélén s tanakodni kezdtünk a gazdasszony bemondásán s hogy vajjon milyen meglepetésben lesz éjjel részünk? Vajjon milyen cél vezette azt a bizonyos személyt — mert hiszen mi sem tartottuk kísértetnek — hogy éjjel ide-jén a holtak sírjait felkeresse?... Vajjon nem a kinzó lelkiismeretfurdalás vonzotta oda?... S különösen az a feltűnő körülmény, hogy ezek a látogatások csak tizen-négy napja, tehát éppen a meggyilkolt csesemő elteme-tése óta történtek, ütött szeged fejembe. Hátha az illető a meggyilkolt gyermek anyja, a ki ily módon vél veze-kelni gyalázatos tettéért?

A sok feltevés és töprengés közepette gyorsan mult az idő s midőn járőrtársam a meggyújtott gyufa segé-lyével óráját megnézve konstatálta, hogy tiz óra elmúlt, felkerekedtünk, hogy a temető mellett lesállást tartsunk. Megyert megkerülve, a temető hátsó falánál akként fog-haltunk állást, hogy mindent láthattunk, a mi a temető-ben és annak környékén történik. Mintegy órahosszat feküdtünk már leshelyünkön, a mikor a közeli tarlón zörejt hallottam. Feszült figyelemmel néztem azon irány felé s egy emberalakot láttam a temető felé óv tosan közeledni. A temető falához érve, az alak rövid ideig végigkémlelt a temetőn, mintha megakart volna győ-ződni, hogy nem fenyegeti-e veszély, azután óvatosan átlépett az alacsony falon, a felső sarokban lévő sírok-hoz tartott és — főrnálisan összerázkódtam — a meg-gyilkolt csesemő sírjánál letérdelve, összekulesolt kezek-ket újtatosan imádkozni kezdett.

Mikor az alak a temető falán átlépett, már akkor felismertem, hogy az nőszemély, de arcvonásait nem vehettem ki a nagy sötétségben.

Ha fáj a feje no tétoznazék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 poros alatt a legmakacsabb migráint és fejfájást olmulasztja. — Árú K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kisposton. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

Körülbelül tíz perc eltelté után felemelkedett a sir széléről, néhányszor keresztet vetett magára és azután sietve igyekezett a temetőfal felé, hogy azon keresztül a szabadba jusson. E pillanatban zaj nélkül mi is oda sompolyogtunk és éppen midőn a falról le akart lépni, mellette teremtünk, mintha a földből nőttünk volna ki. Halk sikoly ballatszott és az előttünk álló alak ijedtében földre ejtette hosszú köpenyét, melybe burkolva volt és ajdulozta a temető falához támaszkodott. Közélebe léptem, világot gyújtottam és P. Mária vasuti munkás nevének sápadt és sovány arczába tekintettem.

Sajnáltam a szegény fiatal asszonyt és barátságos hangon kérdeztem tőle, hogy mi hozta ily időben e helyre. Sírva fakadt és zokogva mondá: «Barátságos is akar még lenni uram, barátságos egy ilyen alakkal, ki... igen a ki...»

Az elhallgatott szavak — valószínűleg a beismerő vallomás — elbalt ajakán, sírva vetette magát a földre, betakarta arczát kezeivel, mintha a szegényt és a keserű bánatot rejtene, mely arról visszatükröződik. Nem zavartuk egy szóval sem mesterkéletlen fájdalomában. Végre nem sirt többé, megörülte szemeit és magához térve mondá: «Igen, maga megfigyelt, mikor a temetőben egy sír előtt térdeltem és imádkoztam. És az a sír... igen, igen, biztosan sejteni fogja, hogy ki van ott eltemetve... Istenem, Istenem szegény kis gyermekem, kis porontyom!»

Meghatva hallgatunk társammal együtt és közelebbi felvilágosításra vá tunk.

Az asszony nem is várattot ezzel sokáig, mert így folytatta: «Igen, én imádkoztam a síron, hogy a jó Isten meghocsássa nekem azt a halálos hűnt; tudja, a halálos bűnt, melyet ennen testem és vérem ellen elkövettem! Elkövettem szükségből és keserű szívfájdalommal! Én, igen én vagyok az a gyermekgyilkos, a kit keresnek. A rossz lelkiismeret nem hagyott nyugodni, nem volt sem éjjelem, sem nappalom, így hát bolyongtam, homlokomon a szegény helyegével, míg végre most az igazságszolgáltatás kezébe jutottam. Most már mindent tudnak és tegyék velem azt, a mit a törvény parancsol!»

Utolsó szavainál kiegyenesedett, magára borítá köpenyét és kész volt bennünket ellenszegülés nélkül követni. Ez a nem várt vallomás annyira meglepett, hogy rövid ideig szinte hihetetlenül néztünk rá, de fölébredt kötelességérzetünk és felhívtam, hogy kíséren lakására. Szótlanul előre ment a falu keleti oldala felé; ott hirtelen megállt egy kis házikó előtt, melynek földszint levő szobájában csodálatosképen még világoosság volt.

«Itt van a lakásom» — mondá az asszony — és ki akarta nyitni az ajtót. Én azonban visszatartottam és kérdeztem, mi okból van még most is világoosság a szobában.

«Oh» — mondá ő — «az öreg biztosan megint elaludt a biblia olvasása közben és akkor persze reggelig ég a lámpa.»

Bentünk az ablakon és igaznak találtuk kijelentését, mert az öreg parasztasszony egy könyv fölött, keresztbe tett karokkal, égő petróleumlámpa mellett az asztalon, az igazak álmát aludta.

Beléptünk az előszobába, ebből pedig egy kis szobába, mely P. Máriának lakásul szolgált. Meggyújtottam az asztalon levő gyertyát és az asszonyt elfogottnak nyilvánítottam. Kissé összerázkódott, de összerzedte orrát és arra kért, hogy fogjuk őt el azonnal, nehogy az a

szegény érje, hogy nappal vezessék őt elfogva végig az utcán. Ez ellen nem volt kifogásunk, csak arra figyelmeztettem, adja át az öreg parasztasszonynak a szobakulcsot és tudósítsa őt távolmaradásáról, nehogy ok nélkül ke essék. Az asszony erre bezárta szobáját és az égő gyertyával a parasztasszony szobájába ment. Társammal a szoba ajtajáig követtük és láttuk, hogy költögeti az öreget, hogy meséli el neki izgatottan mostani távozását és hogy teszi le az elfujt gyertyát és a kulcsot az asztalra. A parasztasszony hámészán nézett a hozzám beszélőre, de azután igenőleg bólintott fejével és álmos arczát még jobban elrejtette két karja közé, hogy álmát folytassa, mintha semmi köze sem volna a közéletben történt dolgokhoz.

Az elfogott most hozzánk lépett és mondá: «Ügy, most minden rendben van; mehetünk.»

Sötét éjjelen, éppen mikor a templomtorony órája a kísértetek idejét jelezte, indultunk utnak. Egy ember sem volt látható és így észrevétlenül jutottunk a nyíl utcára. A város felé vezető hosszú uton, elmondta az okot is, mely őt e végzetes tett véghezvitelére készítette.

«Az uram» — kezdte az asszony — «mindjárt házasságunk után, mely egy év előtt volt, rossz társaságba került, ivásnak adta magát és két hónap előtt egy másik asszonynyal Németországba utazott, hogy többé ne hallasson magáról. Ezáltal én a legnagyobb nyomorba jutottam, annál inkább, mert előrehaladott állapotom miatt, a mindennapi kenyeremet sem tudtam megkeresni, a lakáspénzzel pedig még most is adós vagyok. És így — sóhajtott — megjött a nap, az a szerencsétlen nap, melyen gyermekem megszületett. Senki sem tudott állapotomról, mert jól értettem hozzá, hogy azt elrejtsem. Egy vasárnap délután volt, mikor egy kis leánynak életet adtam. A háziak nem voltak otthon és én elhatároztam, a nagy szükségben, mondom uram, csak a szükségben, hogy szegény kis porontyomat megölöm. Mikor a háziak késő este haza tértek, a gyermek már halott volt!... Hétfőn eldugtam a holttestet a szekrény mögé, és úgy éjjeltájt kisurrantam vele és papirosba burkolva egy fal mögé rejtettem a száraz galyba. De minden megboszulja magát még a földön és velem is az történt, a mint látják. De daczára nagy bűnömnek, melyet elkövettem, kérem beszéljék el mind ezt a bíró uraknak és szóljanak néhány jó szót érdekemben.»

Megnyugtattuk az asszonyt azzal, hogy a vizsgálóbíró maga ad majd alkalmat arra, hogy ügyét előadja. Ily beszélgetések közt mind közelebb jutottunk a városba, éppen midőn a hajnalpír a távol keleten új napot jelzett.

Megérkezésünk a laktanyába ily kísérettel érthető esodálkozást keltett.

Ki volt derítve a rejtélyes eset, a mely heteken át érthető izgalomban tartotta Megyer lakosságát s mi több, megvolt a teljes beismerésben lévő tettes is. Orszáparancsnokom megazerkasztette a tényvázlatot, melylyel együtt a tettes még azon nap folyamán a bíróságnak átadott.

Az esküdthíroság az asszonyt gyermekölésben vétkesnek mondotta ki s az enyhítő körülmények tekintetbe vétele mellett másfélévi börtönre ítélte.

Ez volt végső accordja a drámának. Hogy mily nagy fontossággal bírnak az éjjeli portyázások és különösen a leszállások, azt hiszem felesleges ezek után bizonyítanom.

ÉLELMISZEREKET

legjutányosabban szállít !!!

Szállítja az összes élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a cs. és kir. hadsereg részére.

BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT czég

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1. SZÁM.

Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk. 89

A budai Sándorutca új épületének terve.

Tanulságok.

A tudós megfigyelő és bíráló szemével meglátott kiválóan érdekes adatokat jegyez föl Apáthy István, a kolozsvári tud. egyetem kiváló tanára Amerikáról az *Uránia* folyóirat legutóbbi számában. Nem a turista által kutyafuttában följegyzett dolgok ezek, hanem teljesen új szempontokból nézik az ottani viszonyokat, melyek bizony mint e megbízható adatokból is megállapíthatjuk épen nem rózsásak s épen nem olyanok, hogy lelkesednünk kellene értük, a mint az alábbi szemelvényekből is kitünik.

Amerika ma már egyáltalán nem az, a mi régen volt. A sokat magasztalt alkotmány, írja Apáthy tanár, jó volt a hajdani gyér lakoságnak; jó volt addig, míg az Egyesült-Államok óriási terített asztal vala, a mely mellé csak le kellett ülni. Ma már a verseny szabadsága megölte a versenyt. A tömegek a polgári jogok fegyvereit valósággal a kevesek, de nem a legjobbak, kezébe adták. Az erdőket már megették. A petroleum 40—50 év múlva elfogy. A szántóföldek termékenysége és hozadéka nem sokáig fokozható. A chicagói vágóhidak szörnyeteg hústömegei, a melyekben szinte elenyésző porszem egy-egy munkásnak a teste, a ki véletlenül a búsdaraboló gépek késpengéi közé esett: nem mutatnak helyes képet az egész Unióban rendelkezésre álló hús mennyiségéről. Ott is mindinkább romlik az arány a hús kereslete és kínálata között, mint Európában.

És növekszik a drágaság, a melylyel a kereset bőssége nem tud többé lépést tartani. Különösen az értelmiség, az üzleti világtól távol álló szellemi munkások nagy száma csaknem a nyomorral küzd.

Ott, a hol egy egyetemi tanár kartársam, a kinek Ann Arborban, a mintegy 5000 hallgatójú Michigan egyetemen 3000 dollár, vagyis 15.000 korona fizetése van, maga nyitja ki a ház kapuját és maga hord vizet s a felesége maga főz és takarít, mert eszelédet tartani nem tudnak, holott a kőfaragó könnyen keres napi öt dollárt és az ügyesebb kézműves napi búsztat, az üzleti vállalkozó pedig még könnyebben napi százat, és a lakatos, ha feleségével a sörlőházba megy, a vacsorájáért legalább 3—4 dollárt kiadhat: ott nagy hibának kell lenni a munka társadalmi értékelése körül.

Héza és vas a gyáriparkhoz van még elég; de időnként óriási tömegben halmozódnak föl az ipari termékek, mert az Unióban nem találnak piacot, Európának pedig nem kellene. Mert az amerikai már válogat a munkában és nem igaz, hogy odaát minden munkának egyforma a becsülete: csak a bevándorolt olasz munkások évente 200 millió korona körül küldenek haza a

keresményeikből, a mi az Egyesült-Államokra nézve elveszett.

És mert odaát mindenki, a kinek már elég pénze van, halálra ünja magát: évente 1000 milliónál többre rüg, a mit Európában szórakozó amerikaiak vonnak el a hazájuktól. Nem hiszem, hogy túlzás volna, ha azt állítom, hogy évente legalább 2000 millió korona nemzeti vagyon szívárog ki Amerikából úgy, hogy helyette semmi sem térül vissza.

Még sokkal nagyobb összeg kallódik el a nemzeti vagyonból évente vagy az által, hogy a névérték a használati értékre száll alá, vagy azért, mert nincs munkás kéz, a mely megmentse.

Negyven czentért, vagyis két koronáért kapok egy órát; de két dollárért sem igazítja meg senki annak az elromlott rügóját. Száz koronáért meg lehet kapni egy akár lakásul is használható nagy vasuti személyszállító kocsit azért, mert a rajta esett romlást nem érdemes kijavítani, oly sokba kerülne a javító munka.

Az Unio nagyszerűen be van rendezve arra, hogy millió meg millió egyforma kereket állítson bámulatosan olcsón elő, de arra már nincsen berendezve, hogy egy keréknek kitörött foga helyett újat csináljon. Mert minden kitörött kerékfog másképpen török ki, tehát másképen kell kijavítani is. Az már egyéni. Az Unio pedig gyűlöli a különöset és az egyéni; azt, a minek az elvégzésére nem tud előre gépet szerkeszteni; azt, a minek elintézésére nem tud előre szabályt állapítani meg. Odaát a tömeg és az átlag uralkodik az életen. S azért az élet unalmas, egyhangú mindenkire nézve, a ki egyéni életet szeretne élni.

Én odaát nagyon sokat tanultam, de még többet okultam. Voltaképpen azért mentem, hogy az új egyetemek új élettudományi intézeteit tanulmányozzam. Hallottam, hogy száz milliókat fektettek beléjük. Az egyik a Carnegie, a másik a Morgan, a harmadik a Rockefeller nevét viseli és így tovább. Láttam is pompás palotákat; a bostoni Medical School épületei kívül csupa fehér márvány, csupa fény és ragyogás, — de benn a tudomány nélkülözésekkel küzd, nincs mikroszkopium, nincs egyéb felszerelés, a tanárok, kiváló tudósok, a legalantasabb szolgai munkát is maguk végézik. Szolgára már ott sem telik. Csak tanár van, mert az sokkal olcsóbb. Soha sem felejttem el, hogy cipeltük a bostoni zoológiai kongresszuson bemutatott felszerelésemet hárman, a feleségem, én és Minot, a nagy tudós öreg Minot, az anatómiai intézet igazgatója, az intézettől a jó kilométernyire eső tramhoz, helyesebben az electric car-hoz, mert az intézetnek csak egy szolgálja volt és az is azt mondotta, hogy neki nem kötelessége az én holmimat cipelni. És neimcsak itt, de másutt is, a kollegák udvariasak, előzőkenyek és szolgálatra készek voltak, — annál gögösebbek és méltóságukra féltékenyek a szolgák. A Wood's Hole-i tengeri élettani állomáson a dolgozószoabakat hetekig nem takarították. És mikor a kísérletekhez használt állatok hullái a bádogcsőbrökben, a hová őket dobták, a nagy nyári melegezen már kiállhatatlanokká váltak, az ott dolgozó tudósok maguk vitték ki a hulladékot a színiétre.

E szerint maguk az intézetek inkább az alapítók mauzoleumai, semmint a tudományak templomai. Persze a külsőt mindenki látja s az alapítót az épület külseje után dicséri.

Az Uniót sok mindennek elnevezték: az ellentétek vagy

BUTOR

Kézpénzért v. részletfizetésre legújanyosabbi áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. ☎ Telefon 88—50.

BUTOR

a szertelenségek bazájának, a batártalan lehetőségek honának, a jövőndő földjének és egyebeknek. Én az aránytalanságok országának mondanám, ha elég ideig éltem volna benne annak eldöntéséhez, hogy csakugyan ne a beszelő pénz s az ugató kutya bazájának tartsam inkább. Az aránytalanság országának, érve azt az aránytalanságot, mely ott az életigények fokozódása s e fokozottabb igények költségeinek növekedése között van.

Talán legjobban úgy magyarázhatom meg, a mit gondolok, hogy ott a tót, az olasz, vagy akár még a magyar bevándorolt munkás is a maga itthon megszokott csekély igényeinek kielégítésére beérheti átlag napi egy dollár keresetének felével s a másik felét félre teheti, ellenben annyit odaát már nagyon nehéz keresni, hogy valaki úgy élhessen, a mint itthon nálunk a mi köreinkbe tartozó, középosztálybeli ember él. A nem amerikai módon élő munkásra nézve az odaát megkeresett dollár csaknem öt koronát ér; tanáremberre vagy más szellemi munkásra nézve a dollár már csak annyi, mint itthon a korona. És hogy valaki, tisztem, New-Yorkban, Chicagóban vagy Bostonban úgy élhessen, mint a hogyan élhet nálunk 10.000 korona jövedelemmel, ahhoz milliomosnak kell lennie. Igaz, hogy a legutóbbi években nálunk is ijesztő módon csökken a pénznek vásárló képessége; de ez a csökkenés odaát is fokozódik, és nem fokozódik már odaát sem a pénzszerzés lebetősége. A rendelkezésre álló pénz nagyobb mennyisége nálunk még sokkal inkább növeli az élet örömeiből kivethető részt, mint odaát. Rendes gyomrú ember nálunk sem ebédelhet kétszer, bármily vagyonos is, de több pénzért ebédelhet jobban. Odaát a milliomosok is rosszul étkeznek. S ezt nem a saját elfogultságom vagy a kellő tapasztalat hiánya mondatja velem. Volt alkalmam a legkülönbözőbb nemzetekből való európai szakértésaimmal együtt nem egyszer igen gazdag emberek asztalánál és odaát igen bires konyhákból étkezni; de közöttünk európaiak között nem volt véleménykülönbség: az egyes ételeket rossznaknak, a fogások összeállítását botránynak tartottuk, s éhesen keltünk föl a legdrágább ebédek mellől.

Bizonyítékul bemutatom annak az ebédnek étlapját, melyet az állattani kongresszus elnöke, a dollárokban többször milliomos Agassiz adott Bostonban, a Somerset Hotelben a kongresszus tizenkét kiválasztott tagjának tiszteletére, akik közé tartoztam magam is: Melon Cocktails (lapos, talpas pohárban megvizezett cukros pálinka, benne apró görög-dinnyedarabkák); Little Neck Clams (apró tengeri kagylók, persze nyersen, de nem osztrigák, mert azoknak augusztusban — az ebéd 23-án volt — nincs évadjuk); Green Turtle a l'Anglaise, Olives, Celery (vagdalt teknősbéka-hús, bozzá olajbogyó és zöld zeller, nyersen); Planked Bluefish, Creole, cucumbers (fatányéros tengeri hal — Pomatomus saltatrix — kreol módra, ugorkával, ugorkaszetelekre vágva, só, ecet, olaj nélkül, nyersen); Coquille of Lobster, Baltimore, Graham sandwiches (tengeri rák kagylóban, baltimorei módra, barna kenyérral); Sweetbreads and Fresh Mushrooms, sous cloche (borjűmirigy és friss gomba, barang alatt: mindenki elé odatettek egy kis tányért, azon egy vékony szelet borjűmirigyot, rajta egy barnás gombát, letakarva üvegbaranggal; a barang forró, először is mindenki elkapja tőle a kezét, ezután segítségére jön a pincész, asztalkendővel leemeli a ha-

A rohamosan fejlődő Budapest.

A Lágymányoson négyemeletes ház előtt még ott áll a tábla, hogy tilos a vadászat.

rangot, kiki megezagolbatja a gombát, én belé is bapaptam, a gomba hideg volt, kemény, félig nyers és csupa bomok, a szomszédaim, olkva az én példámon, már nem voltak ilyen vállalkozók): Sorbet cognac (cognac-os sorbet, vizezett cognac, benne kevés cukor és jégdarab); Roast English Plover, Currant Jelly, Pommes parisienne (személyenkint egy darab madár, állítólag sütte, de inkább nyersen; magyarul Lille, tudományos néven Chardrius squatarola, kis gázlóféle, akkora mint egy fenyverigó, nálunk nem eszik: az enyém hideg volt, szivós és balizó); valami édes kocsonyát veresszőlőből és rántott pityóka szeleteket kaptunk hozzá); Salade saison (salátalevelek, megint só, ecet és olaj nélkül, azon nyersen); Royal Cream Cheese, Toasted wafers (sajt és két-szersült); Ice cream au Framboise, Supreme, assorted Cake (málnafagyalt apró, száraz teasüteményrel); Coffee (fekete kávé) és Apollinaris ásványvíz. Bort nem kaptunk, — amerikai ember a bar-okban iszsa le magát. Az ételt nem hordták körül; mindenki elé oda tettek a maga kiadod porcióját. Alig hogy letettük a feketekévé kanalat, házigazdánk fölkel, meghajtotta magát és otthagott. Vége volt az ebédnek, mi pedig, meghívott vendégek, számszerint tizenketten, testületileg elvonultunk és bevonultunk a Ratskeller-be, hogy ebüneket és szonjunkat csillapítsuk. Egy kártársunk, a ki sokat fordult meg milliárdosok asztalánál, azszal vigasztalt, hogy itt olókelő körökben mindenütt így étkeznek.

GRAMMOFONOK

Lemozok és alkatrészek rendkívül olcsó áron. — Aránytalanul nagy és barmutva küld

DERY EDE

legfinomabb gyártmány, gróvnyon kiállítás, endkivü olcsó árak teljes jóállással. Csekély havi részletfizetésre. Csendőrok 20% árengedményben részesülnek. gramofon, korékpár és varrógép nagy raktár

SZEGED.

A ki jó akar lakni, elmegy valami kis étkezöbe és tele-tömi magát baked bean-nel, sült paszulyival, a yankeek nemzeti edelével.

Mindezeknél sokkal komolyabb dolog és valósággal csapás a jó íróvíz biánya az Unio nagyobb városaiban. A zoologiai kongresszus rendezőségétől előre kaptunk egy körözüvnyt, a melyben figyelmeztetnek, hogy forralatlan vizet ne igyunk, ha nem akarunk tifuszba esni. Forrat vizet pedig sehol sem adtak. A new-yorki vízvezetékéből hig csokoládé folyik. Azt megszürik és tele-tömik jéggel. Jéghideg viz: ez az amerikai ital. Rossz is mindenkinek a foga és a gyomra. A tifusz a nagy városokban állandó járvány. Mi rendszeren Poland-watert ittunk: közönséges forrásvíz, fertőzetlen palaczkokra fejtvé. Egy másfél literes palaczk 40 cent, vagyis két korona. A bennszülött kiállja — vagy nem állja ki — a tifuszt és issza bátran a jeges vizet. Minékünk erre nem volt időnk.

Általában legtöbb pénzbe egész amerikai időzésünk alatt az került, a mit Európa minden utazónak ingyen ad. Rubát, cipőt a szállodában nem tisztogatnak: ba valaki az ajtó elé kiteszi a cipőjét, azt hiszik, nincs többé szüksége reá és elviszik. A szálló földszintjén a ruházat tisztogatására több helyiség van. Tíz cent a cipő tisztogatása, 20 cent a ruha kikefélése. Perseze mi, koldus entrópaiak inkább magunk végeztük mind a kettőt. Igen, a feleségemmel naponta 20 dollárt, 100 koronát költöttünk, de étlen-szomjan jártuk az Uniót, a napi 25 koronába kerülő szerény szállóbeli szobában ruhánkat és cipőnket magunk tisztogattuk. Magad, uram, ba szolgád — azaz nagyon sok pénz — nincs!

De a szállóbeli személyfelvonók, a liftek, azok szédületes gyorsan járnak; egy percz alatt fölropitenek a buszadik emeletre vagy a növényzettel díszített lapos tetőre, a hol jó időben étkezni szoktak; mert ott egy-két fokkal bővösebb van a az ételek csak egy-két dollárral drágábbak. Vannak gyorsvonatok és rendes vonatok felfvonón: az előbbieket csak minden ötödik emeleten állnak meg. A vasúti vonatok azonban sokkal lassabban járnak, mint az európai nagy vonalokon. És 400—500 kilométernyi utakon két-három órai késés mindennapi.

Általában soba és sehol nem várakoztattak annyit, mint odaát. Az angol példaszót, mely azt mondja, hogy az idő pénz, az amerikai úgy módosította: Az idő pénz, de a Te időd nem az én pénzem. A mások iránt való tekintetnek s az árnyalatok iránt való érzéknek teljes hiánya: ez jellemzi odaát az életet. Maguk a finomabb-lelkű amerikaiak szenvednek tőle legtöbbet.

Az odaát való életnek ream tett hatása bizonyára egyoldalú, mert túlnyomólag szellemi munkásokkal, olyan emberekkel érintkeztem, a kik maguk is nagyon rosszul érzik ott magukat. Mihelyt tebetik, átmenekülnek ide Európába. Az itteni egyetemek és élettudományi állomások bemzsegnek az amerikai tudósoktól, a kik szellemi munkájuk java részét itt végezik. Egy kartársamnak, a ki itt nálam, Kolozsvárt is dolgozott, van magánvagyonából 5000 dollár évi jövedelme, és volt mint a baltimorei Johns Hopppkins egyetem segédtanárának 7000 dollár fizetése. Odaát mint családos ember, 6000 dollárral nyomorgott jéformán Nápolyban 25,000 líra jövedelemmel, miután állásáról lemondott, fejedelmileg élt; egész villát bérelt a Via Tasso legszebb pontján évi 5000 líráért, a még roindig maradt 20,000 lírája, a mennyit el sem tudott költeni.

Én azt hiszem, bennünket az Unio gazdasági életének hatalmas méretei és föllendülése nagyon is megtéveszt. A valóság az, hogy a verseny szabadsága odaát sem vezetett a legjobbak uralmára, a minél pedig társadalmi berendezkedésnek magasztosabb célja nem lehet. A hol a legjobbak uralkodnak, ott valószínűleg meg a fejlődésnek legkedvezőbb feltételei, ott eri el a lehető legtöbb ember a lehető legnagyobb emberi boldogságot. A yanke-szabadság már régen megelőte a yankeek szabadságát: És nem találtam meg Amerikában az emberi egyenlőség elvének azt az egyedül helyes gyakorlatát, hogy emberekül egyenlők legyünk és különbözőkké csak érdemeink legyenek, de azok aztán igazán megkülönböztessenek!

KÉPEINKHEZ.

Az új Sárosfürdő.

Már a régi időkben, de különösen a római és a török világ idején előnyösen ismeretesek voltak a budai hévíz-szforások; ezek között is első helyen szerepelt a volt Sárosfürdő, melynek 45—50 C. fokú iszapos ásvány-vize orvosi körökben is közkezdveltségnek örvend. A Sárosfürdő azonban egész 1892-ben, a mikor a Ferencz József-híd építésekor a hid környezete rendeztetett, leromboltatott s azóta a telek parlagon hevert, vize pedig a Dunába folyt. A főváros sok tervezgetés után végre elhatározta, hogy a Sárosfürdőt újból felépítteti, még pedig oly hatalmas arányokban, hogy a terv szerint ritkítani fogja páriját egész Európában. A költségek meghaladják az öt millió koronát, melyből egy óriási arányú gőz és ásványfürdő, mellette egy minden komforttal ellátott nagyszállóda és egy népfürdő fog felépíttetni a Gellért-tér sarkán, szemben a Ferencz József híddal. Az építkezés kerek bárom esztendő fog igénybe venni s mihelyt a hóolvadás megszűnik, nyomban megkezdődik.

Egyik képünk a Sárosfürdő tervezetét mutatja be olvasóinknak, másik pedig azokat az arányokat tárja elénk, hogy a Lágymányos, melyen az új fürdő fog felépíttetni, mily amerikai gyorsasággal vedlett át vadászterületből nagyurányu és modern városrészé.

HIREK.

Csendőrségi Lapok zárszámadása 1910. évről. Bevétel: Az 1909. év végén maradt 5170 korona 63 fillér. Előfizetések az 1910. évben 22,362 korona 45 fillér, a hirdetésekért befolyt 4434 korona 86 fillér, a létesítendő nyugdíjalap javára befolyt 41 korona, a létesítendő internátus javára 103 korona 86 fillér, be nem folyt hirdetési díjak 15,167 korona 90 fillér, egyenleg az év végén 1917 korona 09 fillér. Összesen a bevétel 49,572 korona 24 fillér. Kiadás: Havi fizetések 5966 korona, írói tiszteletdíjak 2521 korona 34 fillér. Hirdetési jutalék az úgnyököknek 2480 korona 72 fillér, nyomdai költségek 12884 korona 90 fillér, sorsjegyekért 156 korona 15 fillér, Postai kiadások 42 korona 10 fillér, incasso után 87 korona 70 fillér, visszatérítés Franklin-Társulatnak 9798 korona 61 fillér, egyéb kiadások: 465 korona 82 fillér. Összesen 34,404 korona 34 fillér. Ehhez a be nem folyt hirdetési díjak 15,167 korona 90 fillér. Összesen a kiadás: 49,572 k. 24 fillér.

Grammofon Ujság

ezimmal most jelent meg az első magyar grammofon szaklap. Akik ezimüket a kiadó-hivatalba (Budapest 155 Himzö-utca 5. szám) bejelentik, fél évig ingyen kapják ezt a pompás illusztrált érdekes ujságot.

Adományok. A csendőrségi internátus javára ujabban a következő adományok folytak be: a veszprémi honvédelmi csendőrtisztek által rendezett bál jövedelmének fele 570, a harkási őrs által az internátus javára rendezett mulatság tiszta jövedelme 34,30, az aradi szárny büntetőtörvénykönyvéért 4 k., a zilahi szárny gyűjtése: Sikorszki Zsigmond százados, Pifát Oszkár főhadnagy, Nagy Lajos hadnagy és Kis Gergely járásőrmester 10—10, Jeromos Ignác őrmester 6, Menyhárt János és Vakarcz Imre ez. őrmesterek 5—5, Bajkó Ferenc őrmester, Vad Ferencz, Dobos József ez. őrmesterek és Dinnyés Gábor ez. őrsvezető 3—3, Krecza László, Grósz Gusztáv járásőrmesterek, Magyarosi Imre őrmester, Szabó Antal, Patusek Bertalan, Magyarai András ez. őrmesterek, Elekes József, Lóránt József, Uri Károly ez. őrsvezetők, Szabó Károly és Lukács Dénes es. ez. őrsvezetők 2—2, Ladanyi Ferencz és Berei Dénes csendőrök 1,20—1,20, Mentő Ferencz, Dullai Sándor járásőrmesterek, Kis András, Ince István, Józsa Kálmán, Kiss János, Csizsér Menyhért, Bíró György, Ivácson Mihály ez. őrmesterek, Pap Zsigmond, Hegedűs István, Izsó István, Diós István, Végh József ez. őrsvezetők, Jeszenszki András, Lugosin István, Kodra Miklós, Bíró Gergely, Madirka Péter, Erdei Ferencz, Petrisor György, Debreczeni Károly, Ötvös Gábor, Durgó János, Baesa Imre, Szőke Ferencz es. ez. őrsvezetők, Kovács Jakab, Pap Sándor, Orbán Dániel, Jenei Sámuel, Szakács Dániel, Fábián Sándor, Lung Simon, Roska János, Kiss József, Pribác Lázár, Gál János, Antal János csendőrök, Király Antal pr. csendőr ez. őrsvezető és Kovács József pr. csendőr 1—1, Blázs János, Gál Mihály es. ez. őrsvezetők és Virág István csendőr —.80—.80, Kakován Adorján csendőr —.60, Hegyesi András, Varga Kálmán, Hamuznek Mihály ez. őrsvezetők, Kiss Pál, Varga György, Miklós János, Magos György, Putaki Gergely es. ez. őrsvezetők, Sóra Illés, Kecsés János, Gaborják András, Vizez István, László Sámuel, Puskás László, Lovas Albert, Ince Miklós, Lengyel András, Földvári Leont, Nagy Gyula csendőrök és Klein József alsóegregyi kereskedő —.50—.50, Krisán György es. ez. őrsvezető és Nagy Boldizsár csendőr —.40—.40, Tóth Sándor es. ez. őrsvezető —.20, összesen 146,40. Az eddigi adományok 20,570 koroná 11 fillért eredményeztek.

Mulatságok. A veszprémi csendőrszakasz altisztikara, a székesfehérvári 17. honvéd gyalogezrednek Veszprém-ben állomásozó 3. és 4. zászlóalja továbbszolgáló altisztikarával egyetemben, február 11-én a veszprémi Nemzeti Színház helyiségében a tisztikar, továbbá a városi és megyei intelligencia részvételével, minden várakozást felülmúló erkölcsi és anyagi sikerrel egy jótékony célú bált rendezett. Az altisztek által a tisztikar támogatásával rendezett ezen pazarfenyű bál a jótékony célra 1140 koronát jövedelmezett, mely összegnek fele a honvédelmisztek segélyalapja, fele pedig, a mint azt már fennebb is nyugtáztuk, a létesítendő csendőrségi internátus alapjáuk javára fordítottatt. A valóban fényes siker a buzgó rendezőség érdeme, kiket sikeres tevékenységükért valóban díszrejt illet.

A topánfalvai csendőrszakasz altisztikara Topánfalván, az ottani esekéi számú magyar intelligencia támogatásával mellett, 1911 február 18-án igen fényesen sikerült táncmulatságot rendezett, melynek 150 koronát kitevő tiszta jövedelme, a rendezőség által a létesítendő csendőrségi internátus alapja javára adományoztatott.

Véres programbeszéd. A szatmárnégyesi Matolcsin Júrmy Béla képviselőjelölt által február 19-én meg-

tartani szándékolt programbeszédét megakadályozandó, jelölt és párhiveit, valamint a kirendelt 4 főnyi járőrt mintegy 200 főnyi Szunyoghpartí választó megtámadta, zászlókkal ütlegette. Lakatos Péter fehérgyarmati őrsbeli csendőr ez. őrsvezetőt zászlórúddal balkarján megsértette, annak fegyverét sérelmezett kezéből kiragadvá azt összetörte. Az ily módon veszélyesen támadó tömeggel szemben a járőr fegyvert használt, minek következtében a fegyveretől megfosztott Lakatos es. ez. őrsvezető karlövés által ifj. Madarassi István a fején, Szirmai és Bézi csendőrök egy-egy lövése folytán Szűcs Lajos a balkarján, Madarassi Károly pedig a jobb lábán életveszélyesen megsérültek. A fegyverhasználat után a támadó tömeg szétrebbent, és a rend helyreállott. A sérültek kórházi ápolás alá vettek.

Kérelem. Harangozó Mátyás, a bars megyei Zsarnóca községben állomásozó próbacsendőr, kéri Jakab György pr. es. ez. őrsvezetőt, ki 1910-ben a es. és kir. 68. gyalogezredtől lépett át közvetlen a III. sz. csendőrkerülethez, hogy jelenlegi állomáshelyét vele közölje.

KÜLÖNFÉLÉK.

Állatok és növények életkora. Az állati organizmusok közül legrövidebb életkora a kérészfélék, amelyek közül nálunk az egy napig élő «tiszavirág» a legismertebb. Hosszabb életű a cserebogár, amely 6 héig él, továbbá a lepke és a bolha, amelynek 2 hónap az átlagos életkora. A légy 3—4 hónapig, a hangya, a tuesök és a méh 1 évig, a nyúl 6—10 évig, a juh és a fülemile 12 évig, a farkas 12—15 évig, a kanárimadár 15—20 évig, a kutya 15—20 évig, a szarvasmarha 25 évig, a ló 25—30 évig, a sas 30 évig, a szarvas 35—40 évig, a gém, az oroszlán és a medve 50 évig, a holló 80 évig, az elefánt, a teknősbéka, a papagály, a csuka és a ponty pedig 100 évig él. Nagy életkort érnek el a növények. A szilva 300—350 évig, a hársfa 500—1000 évig, az akác és a tölgy 400 évig, a fenyő 700—1200 évig, a pálmák pedig 3000—5000 esztendeig is élnek. Ezek a számok azonban csak az átlagos kort mutatják, a melytől a valóságban nagy eltérések is mutatkozhatnak. Így a táblázat szerint a hangyák ugyan ritkán élnek tovább egy évnél, fogságban kellő gondozás mellett azonban 10—15 évig is élnek. Ilyen kivételek a többi organizmusnal is vannak.

Közellátó állatok. A közellátás az állatvilágban igen ritka jelenség, a mint hogy igen ritka azoknál a népfajoknál is, a melyek még a kultúra legalsóbb fokán állanak. A közellátás tehát a kultúra szülömenye és így érthető, hogy az állatok között sokkal ritkább a közellátó, mint az a bizonyos fehér holló. A bogarak közellátását nem lehet ide sorozni, ezeknél ez a rendes állapot, mivel összetett szemük a közellátásra van berendezve. A valódi közellátás tudvalevően a szem tengelyének megrövidüléséből keletkezik. Az állatok közellátására vonatkozóan a szakirodalom mindmáig csak két esetet említ föl. Ezek közül a lónál előforduló rövidlátás már régen ismeretes. A másik esetről azonban csak a kieli orvosi egyesület legutóbbi ülésén tartott Startgardt dr. előadást, a melyben egy rövidlátó majom szemén végzett vizsgálatairól számolt be. Ez az egyedül maradt eddigi a majmok közellátásáról is.

Szerkesztői üzenetek.

Szabó Sziget. Az illetékek az egész csendőrségnei egyformák. A mi tehát az egyik kerületnél illetékes, az a másiknál is az.
 89. 76. 1. Oszthatatlan átalány, a melyből Önnek semmi sem jár. — 2. Arról egyelőre még nincs szó.

Várakozó. 1. Az a körülményektől függ. 2. Minek? 3. Csak a szállítást igényelheti. 4. Igen.

Brasó. Ilyenekre nem vállalkozhatunk; egyébből sem állana lapunk hírvivata, mint ily kívánságok közléséből. Előljárói bizalmát nem veszíti el azáltal, ha feltárja előtt k családi helyzetét. Sőt!

Havasi. 1. Ha annak a vallásfelekezetnek a dogmái ezzel nem ellenkeznek, miért nem? 2. Addig a míg törvénysértés nem fordul elő — nem. 3. Dehogyan van! Kényes dolog, jó lesz óvatosan eljárni.

89. Szolgálati uton.
 J. S. Sehova sem kell fordulnia, mert kérvénye elintéztést fog nyerni. Még nem olyan nagy idő, hogy nyugtalanzkodhatnék.
 22. Úgy tudjuk sorrendben történik a behívás. Ha úgy tetszik, forduljon közvetlenül illetékes helyre.

Sz. K. ösv. Azok a színek Magyarországnak őseink által választott színei, különösebb jelentőségük nincs.

23. Mi is tulajdon elleni kibágáának minősítjük.

72. 1. A családdó után kivett pótdadót igen. 2. Csak egyszer kaphat 16 órai eltávozásai engedélyt. Ha nem veszi teljesen igénybe, az az illető dolga. 3. Magától értetődik.

E. E. E. Kiics felvére.
 16. D. Csak arra az évre érvényes. a melyre ki van állítva. 2. Sem az egyik sem a másik, hanem a szárny által meghatározott szerelvényesám.

1. V. Adja be szolgálati uton a kérvényét. Az, hogy a kort túlhaladta, még nem ok arra, hogy ki ne neveztessek.

1884. Ahhoz joga nincs; az nem hitelszövetkezet.
 O. Ha nincs reá iparengedélye, nem árasíthat. Legjobb, ha e tekintetben a szolgabíró hivatal döntését kéri ki, mert az is meglehet, hogy az illetőnek van rá engedélye.

P. R. Pozsony. Jól sikerült ünnepélyükhöz gratulálunk. Annak képpel illosztrált leírását és az ott elmondott nagyhatású beszédét azonban nem közölhetjük, mert nem annyira közérdekű, hogy közöltessek, de meg sokba is kerül; lapunknak pedig — a mely jótékony célú szolgálat, — nincs felesleges pénze.

F. L. postamester. Vágóbiztosítási és titkos csendőrség szervezésére vonatkozó korszakotó javaslatát még korai a a mi nagyobb hiba — érthetetlen; őnt a közlemény megírására úgylátszik a hűsírágaság késztelte. Miután ez bála az Istennek szűnőfélben van, közleménye nem aktuális.

FEJTÖRÖK.

Képtalány.

Betűtalány.

Fe encz

Egy híres magyar zeneszerző vezetéki és keresztneve

Számrejtvény.

Egy csendőr hét év múlva háromszor olyan idős lesz, mint öt évvel ezelőtt. Kérdés hány éves a csendőr?

Megfejtési határidő: 1911 márczius 13-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné Szanatorium-sorsjegy lesz kisorsva.

Lapunk folyó évi 6. számában közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: • A visszaemlékezés az egyedüli paracicsom, melyből ki nem hajthat bennünket semmi. — Betűtalány: • Farkas Félix. — Számrejtvény: • Aszódi — Dózsa. »

Öz. köszvény, reuma, ideges fejfájás, hűlés, ideghaj, mindenemű esontbántalmak ellen kiűző hatásának bizonyított szer.

AZ ÉRŐSÍTETT CAPCINE (PAPRIKA) KENOCS

Ezrekre menő hálaírások bizonyítják, hogy mily kiűző hatása van. Valódi csak nálam kapható. Kis tégely 1 K., nagy tégely 2 K.

Az ár és 45 f. postaköltség beküldése után vagy utánvétel küldve

Szenthe Lajos gyógysz. Budapest, Damjanich-utca 2.

MEGELŐZÖTT! MOSKOVITS ANATOMIAI CZIPŐGYÁR RT.

BUDAPEST

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, bosznial csendőrség, cs. és kir. közshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz. Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény mellett szállítását. :: :: ::

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

16,920/16. sz. A Cs—7 jelzetű «Utasítás a szemlék megtartásához a m. kir. csendőrség számára» IX. fejezete 16. és 17. bekezdéseiben foglaltak törendők és helyettük irandó:

•A tisztii alosztályok (tisztii különítmények) szemlejegyzőkönyv másolatai a csendőrkerületi parancsnokságnál szárnyanként csoportosítva irattározandók. Ezek közül azonban azok, melyek a csendőrségi felügyelő, annak helyettese, a csendőrkerületi parancsnok és a másik két törzstiszt által vétettek fel, az esetben, ha azokban felsőbb intézkedést igénylő vagy oly észrevételek foglaltatnak, melyek a honvédelmi vagy a belügyminisztert érdekelhetik, irattározás előtt, bekisérő jelentés nélkül, de láttaozási záradékkal ellátva, szalag alatt a honvédelmi miniszterhez terjesztendők fel, honnan azok betekintés, illetőleg a belügyminiszter ural törént láttaozás után visszaadtnak.»

Kelt Budapesten, 1911. évi február hó 11-én.

Hazai Samu, s. k.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Athelyeztettek:

1911 márczius 1-ével:

Csiszár Gyula, III. számú csendőrkerületbeli százados újvidéki, — és

Domby Sándor, VI. számú csendőrkerületbeli százados szombathelyi szárnyparancsnok: kölcsönösen.

Filla Ernő, II. számú csendőrkerületbeli hadnagy, temeskubini szakaszparancsnok és

Donó Árpád, ugyanazon csendőrkerületbeli hadnagy, makói szakaszparancsnok: kölcsönösen.

Nyugállományba helyezett:

1911 márczius 1-ével:

Jankó Károly, m. kir. V. számú csendőrkerületbeli, várakozási illetékel szabadságot járásörmester, a meg-ejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Jolsva.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. II. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Kelemen Ferencz járásörmester, az 1910. évi október hó 9-én Matuszka Lajos kismombori lakos szemlére el-követett gyilkosság tettesének 73 órán át tartó fárad-ságot nem ismerő buzgalommal, leleményességgel és körültekintéssel vezetett nyomozás során eszközölt ki-derítéseért és az igazságszolgáltatás kezébe történt át-adásáért, nemkülönb a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett ügybuzgalmaért.

Ilyés István örmester, 1909. évi augusztus hó 27-én Sztanimir Timoteusz nagytkiványi községi bíró sérel-

mére elkövetett gyilkosság tettesének 56 órán át tartó fárasztó, ügyes és igen leleményes nyomozás során esz-közölt kiderítéseért és az igazságszolgáltatás kezébe tör-tént átadásáért.

Csorba Imre cz. örmester, segédoktató, a próbacsend-őrök kiképzése, nevelése és vezetése körül tanusított buzgalmaért és szorgalmaért, nemkülönb a mult év-ben lefolyt országgyűlési képviselőválasztások alkalmával a rend fenntartása és személybiztonság érdekében kifejt-tett eredményes tevékenységéért.

Lukács Mihály és Kiss István III. csendőrök, az 1910. évi augusztus hó 3-án Feketető községben pusztított tűzvész alkalmával a tűz tovatérjedésének meggátlása és a vagyonmentés körül kifejtett bátor és önfeláldozó magatartásukért, nemkülönb a közbiztonsági szolgálat terén tanusított faradhatlan tevékenységükért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. II. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Herlicska Jakab cz. örmester, segédoktató, a próba-csendőrök kiképzése, nevelése és vezetése körül tanusi-tott buzgalmaért és szorgalmaért, nemkülönb a mult évben lefolyt országgyűlési képviselőválasztások alkal-mával a rend fenntartása és a személybiztonság érdekében kifejtett eredményes tevékenységéért.

Rosiala Akim és Ufnyáncz János csendőrök, az 1910. évi június hó 14-én Krassó-Szörény vármegye területén átvonult felhőszakadás következtében pusztított árvízveszély alkalmával a személy- és vagyonmentés körül kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért.

Előléptettek:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

1911 február 1-ével:

L. Kovács István I. és Szerző Gábor cz. örsvezetők, *örsvezetőkké*; továbbá az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

ugyanazon nappal:

Schmidt Jakab és Egedi János csendőrök, *csendőr cz. örsvezetőkké*.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

1911 február 16-ával:

Ükös Lajos örsvezető, *örsvezető cz. örmesterré*;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

1911 február 16-ával:

Gernyi József cz. örsvezető, *örsvezetővé*;

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

1911 február 16-ával:

Papp Sándor, Buszlai András, Sánta János, Malus-tyik Mihály, Szigeti Lajos, Adám Vincze, Csépp Sándor, Kővári Sándor, Lukács János, Kulesár András, Móró János, Szóke Lajos, Pálti Mihály, Réti István, Kóka Gyárfás, Bernert Lajos és Papp András I. csendőrök, végül a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

ugyanazon nappal:

Oszváth Gábor csendőr, *csendőr cz. örsvezetőkké*.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár tőléről nem képes oleón finom és jó hang-szeri szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezulbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvassa, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költészetes díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hang-szerek javítása szakszerűen és oleón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Székely Domokos csendőr ez. őrsvezető, Cheminszky
Antonia Panlával. 1911 február 4-én, Borgóprundon.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Thirjung Ferencz csendőr ez. őrsvezető, Molnár Fran-
cziskával 1911 január 29-én, Oraviczabányán.

Horváth István III. ez. őrmester, Meltseh Emma Évá-
val 1911 február 5-én, Gavosdián.

Hadár István csendőr ez. őrsvezető, Juhász Viktoriá-
val 1911 február 4-én, Makón.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Nagy Dávid őrmester, Talpesin Rozáliával 1911 ja-
nuár 23-án, Karánsebesen.

Szandtner Nándor ez. őrmester, Vojnarovszky Alberti-
nával, 1911 január 22-én, Bodvaszilváson.

Mindenkinek ajánlani fogom —
trja egy községi jegyző — az Ön
kitűnő KRISTÁLY-BALZSAMát
mert nem csak nekem, ki régóta
szenvédtem gyomorbanban, de
több ismerősömmnek is, kiknek
ajánlottam, használt, engem pe-
dig teljesen kigyógyított.

Ime, ezen pár sor is igazolja, hogy a

Kristály-balzsam

(háriszer) enyhíti a gyomor és bél fájdalmait, meg-
szünteti a gyomorgörccs, gyomoregés, gyomorhur-
tot, kolika, felfúvódás és felbőgőgést, elveszi a
száj kellemetlen szagát, kitűnő lútsú fáradtság
és kimerülés eseteiben.

A hozzá való Kristály-balzsam pilulákkal
együtt használva, makacsabb esetekben, különösen
pedig gykori főfájás gyomorfájás és makacs bél-
bántalmaknál gyorsabb a hatás.

A Kristály-balzsam és Kristály-balzsam pilula
minden házban nélkülözhetetlen.

Kis üveg ára 40 fillér, 12 kis üveg 5 korona, 5 közép üveg
6 korona, 4 nagy üveg 9 korona árban bérmentve
szállítatik. A Kristály-balzsam pilula dobozoként 60 f.

Kapható egyedül csak

Körmeny Sándor gyógyszer-tárában

Hűdmezővásárhely, Kossuth-tér.

Tessék a címre ügyelni!!

820. sz.
a. r.

Versenytárgyalási hirdetés.

A Kolozevár, Szeged, Budapest, Kassa, Pozsony, Székes-
fehérvár, Brassó és Debreczenben állomásozó m. kir. I., II.,
III., IV., V., VI., VII. és VIII. számú csendőrkerületi parancs-
nokságok, valamint az esetleg még felállítandó IX. számú
csendőrkerületi parancsnokság számára évente megközelítőleg
szükséges alább felsorolt cikkek szállításának írásbeli zárt aján-
latok útján, szerződésileg biztosítása czéljából a m. kir. csend-
őrségi felszerelési anyagraktárnál (Budapest, I., Bösörzmenyi ut
21 szám, Csendőrségi laktanya) nyilvános versenytárgyalási fog
tartatni.

Az ajánlatok 1911. évi április hó 11-én déli 12 óráig a
m. kir. csendőrségi felszerelési anyagraktárnál nyújtandók be.
Az erre vonatkozó hirdetmény és ajánlati űrlap a csend-
őrségi felszerelési anyagraktárnál díjtalanul kapható.

Az évente szállítandó cikkek a következők:
5000 tucsat celluloid jelvény csillag, 100 pár felcsatoló
aarkantyú, 50 darab rugós-kamó, forgópisztoly hordiszínörhöz
való, 500 darab jelseip új ezüsből, 1000 darab bádóg mosdótál,
250 darab kézi bilincs, 200 darab fűzőlánc, 1500 darab lakat
kulccsal, kézi bilincshez való, 50 darab nyeregkulcs, 80 darab
csikó-zabla, 100 darab kötőféklánc, 50 darab karabinkapocs,
kötőfékszárhoz való, 30 darab csatkeret, kötőfékszárhoz való,
50 darab feszítőzabla, állazolánc és kamók nélkül, 50 darab
állazoláncához való kamó, jobb vagy baloldali, 50 darab láb-
nyűg, 200 darab lókefe kézi szíjjal és 100 darab lóvakaró
kézi szíjjal.

Budapest, 1911. évi február hó 21-én.

A m. kir. csendőrségi felszerelési anyagraktártól

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

21 os. és kir. udvari szállítók

Bpest, V., Deák Ferenc-u.10. (Bécsi-u. sarok.)

Vasszőr, asztalnemű, kécs női, férfi- és gyo mek-
fehéméműk, ággyfehémémű, szőnyegraktár. —
Ményasszonyi kelengyék. — Uri divatárak, női
divatárak, női piperecikkek: gallérok, jabots, kes-
tyűk, shawlok stb. — Gyermekekruhák. — Házipari
hímzések. — Szőrmeárak, tollboák. — Bőrkestyűk:
Kocokli, München, Hamerli Pécs. — Bördisműárak,
vas- és rézágak.

Arjegyzék és minták ingyen és bérmentve.

51 A világhírű eredeti The Champion és Premier

angol kerékpárokat (nem osztrák cham-
pion) dupla harang csapágygyal és az a-
badonfutóval, 3 évi jótállással, minden
arfelem. nélküli szigorúan az eredeti gyári
árakon havi 12 és 15 koronás részletre
adjuk és kerékpáralkatrészek az
egész világon létező összes kerékpárokhöz
Magyarország és Ausztriában egyedül álló eléri, nagy forgalmunk
következtében és így a gyáraknál rendkívül lenyomott igen olcsó árakon
folytán mélyen lezártított nagyban eredeti gyári árban száll-
lítunk vidékre is bárholra

Láng Jakab és Fia terápár megkeres Budapest, József-körút 41.

Fióküzlet: Baross-tér 4. és Budá, II., Magyar-körút 6. sz. Dísz-
árujegyzék 10000 képpel ingyen és bérmentve.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

A kiadásunkban megjelent Csendőrségi Lexikonból a készlet fogytán van, ajánljuk
azok megszerzését 5 korona bolti ár helyett 4 korona árban, amíg a készlet teljesen
ki nem fogy.